Nr 22

Finansutskottets betänkande i anledning av framställning från fullmäktige i riksbanken angående ändring i bankoreglementet.

Fullmäktige i riksbanken har i skrivelse till riksdagen den 16 mars 1972 framlagt vissa förslag om ändringar i det den 15 december 1970 fastställda reglementet för riksbankens styrelse och förvaltning (Bankoreglementet).

I skrivelsen åberopar fullmäktige finansutskottets av riksdagen godkända betänkande rörande upprustning av riksbankens avdelningskontor i Göteborg (FiU 1971: 49), vari hemställdes att riksdagen skulle ge bankofullmäktige till känna vissa i betänkandet anförda synpunkter. I detta avseende innehöll betänkandet följande.

Det är enligt utskottets uppfattning knappast tillfredsställande att riksbankslagen och bankoreglementet när det gäller investeringar i byggnader för rörelsen innehåller bestämmelser av helt olika innebörd. Som framgått av det föregående har fullmäktige enligt riksbankslagen full frihet att utan riksdagens hörande förvärva fastigheter medan däremot bankoreglementet kräver att nybyggnad eller större reparation på bankens fastigheter skall underställas riksdagen.

Med hänsyn till att riksdagen själv utser sex av de sju ledamöterna i riksbanksfullmäktige och årligen granskar riksbankens styrelse och förvaltning borde det enligt utskottets mening inte möta några principiella invändningar att delegera inte blott beslutanderätten beträffande förvärv av fastigheter för bankrörelsen utan jämväl beslutanderätten i fråga om nybyggnad och reparationer av sådana fastigheter till fullmäktige. Detta kräver som framgått av det föregående vissa ändringar i riksbankslagen och/eller bankoreglementet. Det torde få ankomma på fullmäktige att själva ta initiativet till att förslag till sådana ändringar utarbetas.

I anledning av riksdagens beslut framlägger bankofullmäktige nu förslag avseende den av utskottet berörda frågan. Samtidigt föreslås ett par andra smärre ändringar i bankoreglementet, vilka anses kunna verkställas utan samband med en mera genomgripande revision av denna författning.

Ändringar föreslås och motiveras enligt följande.

1. (Gällande lydelse)

Om tryckerirörelsen och pappers-tillverkningen

11 §

Angående driften av sedeltryckeriet och pappersbruket äger fullmäktige meddela erforderliga bestämmelser.

(Föreslagen lydelse)

(Denna rubrik och paragraf utgår)

Stadgandet om att fullmäktige äger meddela bestämmelser angående driften av sedeltryckeriet och pappersbruket kvarstår i bankoreglementet även sedan dessa industrier överförts till särskilt aktiebolag. Att så kommit att ske synes oegentligt. Fullmäktige utövar nu sitt styrande inflytande över industrierna i aktiebolagsrättslig ordning, ytterst genom bolagsstämman. Stadgandet, som torde avse att ge fullmäktige en offentligrättslig befogenhet att utfärda bestämmelser för industrierna, synes därför böra utgå.

2. (Gällande lydelse)

18 §

Riksbanken tillhörig fastighet, med undantag av sådan som har förvärvats till täckande av fordran, får icke avyttras utan riksdagens medgivande.

Fråga om nybyggnad eller större reparation på bankens för rörelsen avsedda byggnader skall underställas riksdagen.

(Föreslagen lydelse)

(Denna paragraf utgår)

Som inledningsvis angivits har finansutskottet framhållit som önskvärt att beslutanderätten i fråga om nybyggnad och reparationer av fastigheter för bankrörelsen delegeras till bankofullmäktige. För att åstadkomma denna ordning erfordras att 18 § andra stycket bankoreglementet, som föreskriver att sådana frågor skall underställas riksdagen, utgår. Enligt fullmäktiges mening saknas anledning att ersätta stadgandet med ett nytt, vari ifrågavarande befogenheter uttryckligt uppdrages åt fullmäktige. I avsaknad av ett särskilt stadgande i ämnet måste nämligen rätten att besluta om försäljning av även fast egendom liksom om reparationer och underhåll av byggnader anses innefattad i fullmäktiges allmänna befogenhet att besluta om riksbankens förvaltning.

I och med att riksdagen fastslagit att riksbankslagen ger fullmäktige full frihet att utan riksdagens hörande förvärva fastigheter för riksbankens rörelse utgår fullmäktige från att frågan om avyttrande av sådana fastigheter bör avgöras i samma ordning. Även 18 § första stycket bankoreglementet synes därför böra utgå.

3. (Gällande lydelse)

19 §

1 mom.

Efter noggrann prövning av omständigheterna i varje särskilt fall får fullmäktige bevilja *de* riksbankens gäldenärer, *vilka försatts i konkurs eller vid försök till utmätning befunnits sakna utmätningsbar tillgång och därefter avlagt utmätningsed,* ackord eller eftergift på deras skuld eller biträda överenskommelse mellan gäldenär och hans fordringsägare om betalning av gäld.

Fullmäktige får — — — sådant anstånd.

(Föreslagen lydelse)

19 §

1 mom.

Efter noggrann prövning av omständigheterna i varje särskilt fall får fullmäktige bevilja riksbankens gäldenärer ackord eller eftergift på deras skuld eller biträda överenskommelse mellan gäldenär och hans fordringsägare om betalning av gäld.

Fullmäktige får — — — sådant anstånd.

Nuvarande 19 § bankoreglementet infördes som en nyhet i 1934 års bankoreglemente och syftade till att ge fullmäktige mera vidsträckta befogenheter än tidigare att besluta om ackord och eftergift. Denna befogenhet torde dock numera få anses vara alltför snävt preciserad; kanske särskilt genom kravet på avläggande av utmätningsed, ett institut som har mycket ringa användning. Enligt fullmäktiges mening saknas anledning att i författning särskilt fastlägga vilka formella indrivningsåtgärder som bör vidtagas för att ackord eller eftergift skall kunna beslutas. Det bör ankomma på fullmäktige att utifrån förhållandena i det särskilda kreditärendet, bl. a. med beaktande av den återstående fordrans storlek, ta ställning till vilket arbete som skall nedläggas, innan avskrivningsfrågan slutligt prövas. Det kan för övrigt förtjäna framhållas att sådana mera vidsträckta befogenheter givits riksbanken, då banken förvaltar lån för statsverkets räkning. Samma princip torde böra inskrivas i bankoreglementet i fråga om riksbankens egna fordringar. Detta kan lämpligen ske genom att det allmänt uppdrages åt fullmäktige att efter noggrann prövning av omständigheterna i varje särskilt fall bevilja riksbankens gäldenärer ackord eller eftergift på deras skuld eller biträda överenskommelse mellan gäldenär och hans fordringsägare om betalning av gäld.

Utskottet förordar att de i bankofullmäktiges skrivelse föreslagna ändringarna i bankoreglementet kommer till stånd.

Utskottet hemställer

att riksdagen beslutar de ändringar i det den 15 december 1970 fastställda reglementet för riksbankens styrelse och förvaltning (Bankoreglementet) varom hemställts i bankofullmäktiges skrivelse den 16 mars 1972.

Stockholm den 25 april 1972

På finansutskottets vägnar
SVEN EKSTRÖM

Närvarande: herrar Ekström (s), Löfgren (fp), Kristiansson i Harplinge (c), Franzén (s), Burenstam Linder (m), Larsson i Karlskoga (s), Åsling (c), Jansson (s), Wirtén (fp), Josefsson i Halmstad (s), Fågelsbo (c), fru Thorsson (s), herrar Gadd (s), Magnusson i Borås (m) och Wictorsson (s).

MARCUS BOKTR. STHLM 1972 720045